

SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU
WSPIERANIA RODZINY ZA ROK 2023

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich jej członków. Jest ona pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się osobowość dziecka. Rodzina oddziałuje na dziecko przekazując mu system wartości oraz tradycje. Dokonujące się zmiany społeczne i gospodarcze niosą ze sobą wiele skutków pozytywnych, ale niestety również i negatywnych, które przyczyniają się do rozpadu rodziny. Działania służb i instytucji powołanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dziecka powinny być zintegrowane ponieważ problemy występujące w rodzinie są złożone i wymagają interdyscyplinarnej współpracy. Choroba alkoholowa rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wypadki losowe to główne problemy dezorganizujące życie rodzin. Różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej należy docenić i ciągle udoskonalać.

Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać, wspomagać aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Wsparcie rodziny powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Główną zasadą powinna być zasada pomocniczości. Działania przyniosą najlepszy efekt gdy będą odbywać się za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadre, winna być kompleksowa i obiektywna. System wsparcia powinien obejmować zarówno rodziny biologiczne jak i zastępcze. Gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, podstawowym celem pracy z rodziną biologiczną będzie jak najszybszy powrót do rodziny biologicznej

Stosownie do art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.) w terminie do 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Do zadań własnych gminy w myśl art. 176 wspomnianej na wstępie ustawy należy:

- I. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- II. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- III. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b. organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c. prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- IV. finansowanie:
 - a. (uchylona),
 - b. podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - c. kosztów związanych z udzieleniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- V. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- VI. sporządzenie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywania ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3,
- VII. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Do realizacji zadań gminy w zakresie wykonania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej upoważniony został Ośrodek Pomocy Społecznej.

Zgodnie z art. 8 ustawy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- 4) podniesienia świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- 5) pomocy w integracji rodziny,
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie: pracy z rodziną, pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem, zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Poniżej przedstawiam działania jakie zostały realizowane w 2023 roku w odniesieniu do zadań własnych gminy wymienionych w art. 176 ustawy.

I. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Uchwałą Nr 204/XXXVI/22 Rady Gminy Ciepłowody z dnia 07 lutego 2022 r. przyjęty został Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024.

Program powyższy zakładał następujące cele szczegółowe:

- a) diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych,
- b) wzmocnieniu systemu norm i wartości gwarantujących prawidłowy przebieg procesu wychowawczego,
- c) zapobieganie dysfunkcji rodzin,
- d) objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą,
- e) profilaktykę,

Powyższe cele realizowane były w 2023 roku następująco:

- wywiad środowiskowy w rodzinie, pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci,
- ocenę sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym oraz konsultacjach ze specjalistami, pedagogami, psychologiem w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny.
- zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej.
- w ZSP w : wspieranie uczniów mających problemy z nauką(konsultacje, zajęcia wyrównawcze, praca z nauczycielem, pomoc pedagoga, logopedy, psychologa, poradnictwo specjalistyczne, praca z rodzicem dziecka); wspieranie i promocję uczniów uzdolnionych ; Uczniowie otrzymali stypendia szkolne za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe za I i II semestr.
- stypendia szkolne przyznawane dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy uczeń pochodzi z rodziny niepełnej.
- program dożywiania - ogółem koszt tego zadania w 2023 roku to kwota: 11 190 zł, z tego środki finansowe w kwocie: 6 596 zł otrzymaliśmy od Wojewody Dolnośląskiego, pozostała część środków finansowych w kwocie: 4594 zł to środki własne gminy. Rzeczywista liczba osób objęta ogółem Programem - 25.
- kolonie letnie – w wypoczynku letnim nad morzem w okresie wakacji skorzystało 6 dzieci. Organizatorem wypoczynku było Kuratorium Oświaty we Wrocławiu. Kolonie letnie odbywały się w miejscowości Międzywodzie w Ośrodku Wypoczynkowo-kolonijnym „Bursztyn” od 05 sierpnia 2023 roku do 18 sierpnia 2023 roku.
- umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, w 2023 r. 5 rodzin skorzystało z usług asystenta rodziny,
- dostęp do konsultacji psychologicznych, pedagogicznych, radcy prawnego, konsultanta ds. uzależnień.
- podniesienie kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób pracujących na rzecz rodzin poprzez udział w szkoleniach,

- systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych,
- motywowanie członków rodzin do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji,
- pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w prawidłowym funkcjonowaniu.
- organizowanie i finansowanie warsztatów zajęć profilaktycznych w szkołach i świetlicach,
- oferty zajęć w pracowniach warsztatowych w budynku GOKiP oraz na świetlicach wiejskich.

II. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny

W 2023 roku asystent rodziny brał udział w szkoleniach dotyczących:

- Praca Asystenta Rodziny z rodziną wieloproblemowa,
- Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin” Za życiem” praktyczne ujęcie koordynacji wsparcia asystenta rodziny,
- Zasady pracy zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych.

III. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez:

- a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

W 2023 roku rodziny wymagające wsparcia asystenta mogły skorzystać z takiej pomocy. OPS zatrudniał asystenta rodziny w ramach umowy zlecenia. Pod opieką asystenta było 5 rodzin. Koszt zatrudnienia wynosił 19 521 zł, z czego 2 156,00 zł stanowiło dofinansowanie w ramach Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej.

Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W rodzinach objętych asystą prowadzone były następujące działania:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego

2) udzielenie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych

Podczas pracy z rodziną zbierane są informacje o jej sytuacji rodzinnej, środowisku wychowawczym, problemach i dotychczasowych próbach ich rozwiązania. Na tej podstawie sporządzane są indywidualne plany pracy z rodziną obejmujące m.in. wskazania dotyczące możliwości ubiegania się o wsparcie finansowe.

3) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych

4) udzielenie pomocy rodzinom w postaci:

- konsultacji prawnych,
- pomocy w formułowaniu pozwów i pism procesowych (pomoc udzielana w ramach działalności OPS).

5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,

6) wspieranie aktywności społecznej rodzin,

7) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych dzieci i rodziców:

mobilizowanie do naprawy zaniechanych kontroli lekarskich;

8) motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych:

informowanie o odbywających się kursach zawodowych organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy,

9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej.

b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających

W roku 2023 nie realizowaliśmy tego zadania z uwagi na brak rodzin wspierających.

Osoby chętne do pełnienia funkcji rodziny wspierającej mogą zgłaszać swoją kandydaturę do Ośrodka Pomocy Społecznej. Serdecznie zapraszamy.

Zadaniem rodziny wspierającej nie jest wyřeczanie, lecz aktywna pomoc w przewycięzaniu trudnych sytuacji w rodzinach tego wymagających. Formy pomocy mogą być bardzo różne, uzależnione od potrzeb oraz współpracy między zainteresowanymi. Dotyczyć one mogą: wskazówek dotyczących sprawowania opieki

i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego.

Rodzinę wspierającą ustanawia wójt / burmistrz właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspierającej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej na podstawie przeprowadzonego przez pracownika socjalnego wywiadu środowiskowego. Z rodziną wspierającą podpisywane są umowy, na podstawie których rodziny wspierające uprawnione są do zwrotu kosztów związanych z udzielaniem wsparcia.

Osoby chętne do pełnienia funkcji rodziny wspierającej mogą zgłaszać swoją kandydaturę do Ośrodka Pomocy Społecznej.

c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci

Świetlica przy ZSP w Ciepłowodach .

W świetlicy realizowany jest program profilaktyczno-edukacyjny z zakresu profilaktyki uzależnień i rozwoju umiejętności społecznych. W szkole działała biblioteka publiczna i multimedialna czytelnia.

Ponadto pedagog i psycholog prowadzą dla dzieci i rodziców poradnictwo indywidualne oraz zajęcia, które mają na celu niwelowanie zagrożeń związanych z uzależnieniem od różnych form i używek, kształtowanie prawidłowych postaw społecznych. Zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, terapeutyczne. Szkoła wspiera rodziny niewydolne wychowawczo poprzez monitorowanie uczęszczania dziecka do szkoły, jego funkcjonowania na terenie placówki oraz interweniowanie w przypadkach zaniedbań. Odbywają się wówczas rozmowy wychowawcy, pedagoga i psychologa z rodzicami ucznia, bądź uczniami sprawiającymi problemy wychowawcze.

IV. Finansowanie

W 2023 roku finansowano tylko podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny. Nie finansowano kosztów pomocy rodzin wspierających, gdyż takich nie było.

V. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Zgodnie z art. 191 ust. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- a) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- b) 30% wydatków na opiekę i wychowanie w drugim roku pobytu dziecka,
- c) 50% wydatków w trzecim roku i następnych latach

W 2023 roku Gmina Ciepłowody pokryła koszty za utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej, wydatkowano środki finansowe w wysokości 71 907,59 złotych. Dzieci umieszczone są w rodzinach zastępczych spokrewnionych i niespokrewnionych-zawodowych, jedno dziecko w placówce.

Ilość dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej -8.

VI. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 (systemy te stanowią integralną część systemów stosowanych do realizacji świadczeń rodzinnych).

Realizujemy powyższe zadanie przekazując dwa razy w roku sprawozdania rzeczowo finansowe z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej Wojewodzie Dolnośląskiemu.

VII. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Na bieżąco prowadzimy monitoring sytuacji dzieci w rodzinach objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej. Zadanie to jest realizowane zarówno przez asystenta rodziny, jak i pracowników socjalnych naszego Ośrodka. W związku z tym prowadzimy też bardzo szeroką współpracę ze szkołami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz innymi instytucjami zajmującymi się sprawami rodziny. W przypadku stwierdzenia zagrożenia lub bardzo niepokojącej sytuacji w rodzinie natychmiast o takiej okoliczności informujemy Sąd Rodzinny.

Potrzeby związane z realizacją zadań ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W zakresie realizacji ustawy w roku 2024 posiadamy środki finansowe na zabezpieczenie zatrudnienia asystenta rodziny na umowę zlecenie i jego szkolenie, potrzebne jest zwiększenie środków finansowych na pokrywanie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Częstochodach
Ewa Trąspka